

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 91. ANUL XII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura poiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 19 Nov. (1 Dec.) 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru o dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 2/14 Octobree 1864.

Dupa citirea protocolului in limb'a germana, si dupace Conrad interpeleza pentru lucrările comitetului de petitiuni, la ordinea d'ilei e preliminarulu fondului transsilvanu de concurentia.

„Titlulu 2. „Pensiuni“.

S'au aretatu din actele comunicate (Decretu aulicu din 6 Martiu 1862. Nr. 924, apoi Nr. 448 ex 1863, Nr. 2064. ex 1863. si Decretu aulicu Nr. 4935 ex 1863, precum si actele guberniali sub Nr. 22751 si 33076 ex 1863), ca pensiunile asemnate pâna acum pentru doi amptoiati, si in locu de doue pentru patru veduve de ale amptoiatoru dela esactoratu facu summ'a de 2415 f. (in locu de 1960 f.) Pentru aceea se propune: cá titlulu acest'a sa se incuviintieze cu recerinti'a de 2415 f. la care in sa debuie sa se reflecteze, ca si acoperirea pensiuniloru pentru amptoiatii, carii au statu in servitiulu c. r. de statu si numai in anii mai din urma s'au conchiamatu la esactoratulu provinciale, aru trebuí sa se priimesca pe vistieri'a statului.“

Rannicher combate constructiunea din urma, cá pentru amptoiatii, cari au statu in servitiulu statului si numai de curendu au intratu in servitiulu tiei sa se traga pensiunile din vistieri'a statului. La votare se aduce mai antaiu partea d'antaiu, ce privesce numai la recerinti'a de 2415 f., carea se priimesce, ear a dou'a-ora adausulu combatutu de Rannicher, care nu se priimesce.

„Titlulu 3. Spese pentru ingrijirea bolnaviloru si smintitiloru.“

Pentru este doue rubricé s'au preliminaru 60,240 de fl. Contribuirea fondului concurentiale alu tiei la aceste spese e basatu pre actulu locotentiale cu Nr. 4824/1855 si Nr. 28144/1856, conformu ordonantiei ministeriali din 6 Martiu 1856 Nr. 6382/1856, ce norméza re'necassarea erogatiuniloru facute pentru spitalele publice, cari nu suntu realisabili in genere. (Buletinulu legiloru provinciali II. Sectiune Nr. 3 din an. 1857.) Acestu ajutoriu se prestéza numai pentru spitalele dechiarate de publice. (Norm'a locotentiale din 8 Maiu 1857 Nr. 8413.)

Dreptu spitale publice se recunoscara inca in 1856 urmatórele: 1) in Clusiu, 2) in Muresiu Osiorheiu, 3) in Turd'a, 4) in Fagarasiu, 5) in Sepsi-Santa-Georgiu, 6) in Ciucu-Szered'a; apoi s'au mai adausu acestor'a 7) Spitalulu din Sabiu, si in fine 8) din Deesiu, 9) din Dev'a.

Competintiele de alimentare suntu calculate pre tota diu'a pentru cate 20 de bolnavi de asta specia cu câte 42 pâna la 45 de cruceri, calcululu de medilocu, si asiá statulu bolnaviloru anuale dupa incheierea ratiuniloru anului trecutu cu computarea celoru siese spitale sucursuali, face 6200 de alimentandi si recerinti'a se radica la cercitre 32000 f. Dara acestu ajutoriu inca nici pre departe nu ajunge, spre a coperi spesele positive; tote spitalele, esceptandu celu din Clusiu, care posede unu fondu propriu, trebuie sa capete sucursu din medie comunali si de aceea risica a nu-si poté implini obligamintele, fiindu-ca adese le lipsesce cuveni'ta mesura a acestor'a sucursu; prin urmare aru fi de doritu, cá susmentiu'na'ta taxa de alimentare sa se radice celu putinu la 50 de cruceri.

Fára a face asemenea propunere, comitetulu crede, ca recerinti'a specificata in rubric'a prima cu 40,000 e moderata, cáci pentru bolnavii sifilitici se afla aratati pre computulu erariulu statului 20,000 f.; asiá dara aci aru fi a se luá inca o tertia cu 10,000 de florini, cu cari totusi inca nu potemu dice ca s'aru intempiná definitivu acestu reu, dorere, forte tare latitu.

In privinti'a acestor bolnavi s'au determinatu cu decretu aulicu din 6 Maiu 1863 Nr. 1962 (Nr. 17263 guberniale), cá in tote spitalele o tertialitate a speseloru curei sa se

pórté prin fondulu tiei, déca incapacitatea asemenoru bolnavi de a plati se documentéza credibile si indubitabile.

In respectulu institutulu de smintiti radicatu si providutu cu necesariile in Sabiu in urm'a altissimei decisiuni din 9 Novembre 1856 din venitele unei loterie de statu si din sucursu ale fondului concurentiale, se cuprindu in statutele sele asemenea determinatiuni despre alimentare, si anume taxa de câte 66 xr. pre dí (Decretulu aulicu din 15 Iuniu 1863 Nr. 2408, Nr. gubern. 22,460/1863.) Recerinti'a s'au preliminaru pentru 84 de bolnavi necapaci de a plati in clas'a a III cu 20,240 f. v. a.

Comitetulu cu acésta ocaziune au luat in consideratiune si intrebarea vechieloru fonduri analoge, adeca fundus mente captorum si fondulu de vacinatu séu sanitaru, formatu din taxele de copulatiune, in sa fiindca in acésta directiune s'au facutu o interpelatiune privitoare la presentarea unui conspectu alu totororu fonduriloru, asiá comitetulu au crediutu ca e mai bine a se lasá de o mai departe discussiune a aceste cestiuene si propune:

Inalt'a casa sa binevoiesca a aplacidá tota recerinti'a titlulu alu 3-lea cu 60,240 de f. si a o luá in preliminarulu fondului tiei.“

Dupace vorbesce Schuler—Libloy cá referinte, si Rannicher cá repr. reg., se priimesce fára desbatere mai departe.

Se citește titlulu 4, care suna asiá:

Titlulu 4. Ajutorie la asiediamintele sanitarie.

Pentru asiediamentulu de nascere la Clusiu se receru 9500 fl., pentru asiediamintele de cur'a ochiloru in sa 3000 de fl. In respectulu asiediamentulu de nascere fundatu in spitalulu carolinu la Clusiu in anulu 1851 pre lánge clinic'a de mosiaritu de acolo s'au determinatu dupa actulu gubernialu Nr. 24369-1862 o dotatiune de 12,500 fl., din cari are sa pórté vistieri'a statului 3000 de florini si fondulu provincialu 9500 fl.

In privinti'a asiediaminteloru pentru cur'a ochiloru in spitalele din Clusiu, Sabiu, Muresiu-Osiorheiu si Brasiovu s'au determinatu indetorierea contribuirei cu actulu locotentiale Nr. 184-1854 si ale guvernulu Nr. 5017-1862 si Nr. 13707 1863.

Se face dara

Propunere

Inalt'a dieta sa binevoiesca:

„a incuviintiá summ'a totala a recerintiei specificata in titlulu 4 si a o petrece in preliminaru cu 12,500 fl.“

care la recomandarea referintelui se priimesce neschimbatu.

Urméza „Titlulu 5. Incortelarea Gendarmeriei.

Se receru 32,000 de florini. Acésta concurentia se fundéza pre determinatiunile din buletinulu legiloru imperiali din anulu 1849. Nr. 272 si din anulu 1850. Nr. 19, apoi pre buletinulu legiloru provinciali din 1850. Nr. 35 si din 1851. Nr. 81, 89 si 195 pre lánge alte ordinatinni.

Conformu decretulu aulicu din 25 Novembre 1863. Nr. 5293 s'au incaminatu pertractárele spre reinnoirea unei pausiare definitive a speseloru acestei incortelári. De presinte regementulu de gendarmeria Nr. 9 are optu aripe, 24 de ducte, 115 posturi interne provinciale, 14 posturi limitanie imperiale si 3 posturi miste.

Incortelarea acestor posturi limitanie s'aru cuveni sa formeze mai multu recerinti'a bugetulu imperiale, decátu o parte a preliminarulu pentru fondulu de concurentia transsilvanu.

Subsemnatulu comitetu crede dara, ca s'aru poté margini la urmatórea propunere:

„Inalt'a dieta binevoiesca a recunósce recerinti'a de 32,000 de fl. sub conditiune, ca inaltulu regimu se va afla indemnatu a luá respectu, ca la pausierea ce tocmai se afla in cursu, competinti'a respectiva erariala sa se radice la summa mai mare si a curá, cá immultinduse posturile limitanee ale impe-

riului sa nu se impovareze preste mesura acésta tíera dejá tare insarcinata.“

Refert. **Schuler** — **Lihloy** intra fórté adáncu in specialitátele administratiúnei gendarmeriei, sí de-sí afla, ca contingentulu, ce cade pe tíera cu 32,000 f. e mare, totusi pâna la regularea definitiva propune sa se lase asiá. Din acésta referada se vede, ca gendarmeri'a postata in Transsilvani'a, regimentulu 9, costa pe anu cam 500,000 f. De órece in sa referintele cam imputa de o parte regimului, ca n'a datu actele cuvenite tóte, ear de alta parte presidiului, ca a datu ursoriu prémare comitetului; atátu representantele regimului, cátu sí Presied. dietei se vedu nevoiti a-lu reflectá. De altmintrea atátu partea antái'a, cátu sí a dóu'a din propunerea comitetului,

la votare se priimesce.

„Titlulu 6. Incortelarea militaria.

Pentru acést'a suntú preliminarati 9000 fl. Originea sí defigerea acestei sarcine e cu totul asemene celei din titlulu precedenté; dará la acést'a prestéza sí cetáti singuraticé insemnate tribute, spre a íntregi aceea, ce nu se acopere prin lips'a de casarme erariali sí prin chiriele erariali cele fórté scadiute, venindu astu modu fondului de concrintia in ajutoriu.

Comitetulu n'au potutu trece cu vederea, cumca aceste spese in adevéru nu suntú de firea acelor'a, pentru cari e menitu fondulu scopurilorú cu totul particularie ale tiei, ci se baséza in recerintiele imperiului, sí fiindca trebile financiarie sí militare generali cadu in competinti'a altoru organe, asiádara sí desdaunarea pentru incortelarea militaria sí spesele pentru prejunctura, cá nisce lipse ale imperiului, aru fi sa se pretinda din mediele statului; in sa de óre-ce decisiunile asupr'a acestui obiectu competu consiliului imperialu, comitelulu póte face numai urmatórea propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiéscá a recunósce acestu titlu cu recerinti'a de 9000 f. sub conditiune, ca inaltulu regimu se va aflá indemnatu nu numai a immulti competinti'a erariala pentru cortecele militare, ci va sí dispune, cá sa se radice casarme sí spitale erariale, cu cari cá sí altoru provincie sa se aduca sí tiei nóstre mentiúnatele usiurári.“

Se priimesce fára desbatere atátu partea antái'a, cátu sí a dóu'a a propunerei comitetului.

„Titlulu 7. Recrutare.

Pentru diete sí spese de caletoria comissiuniloru miste eliberatérie sí barbatiloru de incredere suntú preliminarati florini 1000. De sí in respectulu acestei recerintie escatu in timpurile cele mai decurendu nu se afla nici o basa, comitetulu din punctu de vedere, cum ca acésta mesura prin efeptuire esacta si-va comprobá scopulu binefacatoriu, n'au crediatu de cuviintia a consiliá economia prin stergerea acestui postu, cu atát'a mai multu, cáci prin delaturarea lui nu s'aru influentiá de ajunsu spre ímpuínarea aruncárilorude dare; sí asiá se face propunere:

„Cá titlulu 7. in ca sa se recunósca sí sa se petróca in preliminaru.“

Baritiu, pentru cá sa póta votá la titlulu acést'a, aru dori sa scie mai antáiú dela representantele regim., ca sumele de bani, ce se scotu prin esecutiune militara dela parintii celoru indatorati la militare, intra in fondulu tiei nóstre, ori aiea? sí déca aiea, unde?—Representantele regim. dice, ca loculu potrivitú pentru respunderea acestei íntrebári este senatulu imp.; densulu in sa nu-si aduce aminte sa curga ce-va din acele taxe in fondulu tiei. **Haupt** se 'mbiia, a dá desluciri in privinti'a acést'a; apoi spune, ca fiindu in anulu trecutú spesele esecutiuniloru fórté mari, ear sumele scóse fórté mici, nici ca au ajunsu pentru multamirea militiei, carea are in ca de a pretinde dela tíera; de altmintrea socotelile in privinti'a acést'a in ca nu suntú incheiate, dar de portatu le póta priimesce ratulu statului. — Dupa care titlulu 7 la votare se esactoneschimbatu.

„Titlulu 8. Spese de prejunctura.

Preínsemnati suntú 6000 fl.

Acésta prestatiune a rebonificárei prejunctureloru din fondulu de concrintia, amesurata cu 4 cruceri de calu sí milu, cá adausu lángha tax'a defipta erariala pentru prejunctura custatória in 26 de cruceri, se baséza mai alesu pre publicatiunea inaltei c. r. locotiintie din 14 Septembre 1855. (Buletinulu legiloru provinciali II. Sectiune nr. 30 ex 1855) sí pre mai multe ordinatiuni urmatóre, in specie pe normalele principali ale inaltei Comande supreme, anume din 17 Apriliu 1859, sí asiá se face propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiéscá: a petrece in preliminaru recerinti'a titlului 8 de 6000 fl. in acceptare, ca inaltulu regimu se va dá ocaziune de a immari tax'a competintiei erariali dupa cuviintia sí va curá, cá la dislocári eventuali de trupe sa nu se insarcineze acésta misera tíera preste mesura in comparatiune cu alte provincie, ce se bucura de medie de

comunicatiune neasemenatu mai favorabile, sí sa o scape de aceste spese ce abiá le póte portá.“

Refert. se plánge in cuventu mai lungu, ca spesele de prejunctura pentru Tranni'a (cáte 4 xr. pe milu) suntú prémari, ear rebonificarea prémica; repres. regim. arata, ca spesele acestea de la an. 1856—1863 numai de dóue ori au trecutú preste 100,000 fl., adica la an. 1857 sí 1860, sí ca cei 4 xr., care-i dá fondulu tiei pe lángha ce-i 22 xr. ce-i da erariulu militaru pentru milu, e mai micu decátu intr'alte tieri; cáci in Galiti'a sí Bucovin'a d. e. dá erariulu militaru numai 17½ xr. pe calu sí milu, in Dalmati'a 18 xr., sí in tóte celalalte tieri 22 xr. Dincontra in sa contribuie fondurile altoru tieri mai multu decátu Tranni'a; Galiti'a apuséna 7½ xr., Silesi'a, Boemi'a, Stiri'a sí Litoralulu cáte 38 xr., Carinthi'a 42 xr., Salzburgulu 43 xr., Tirolulu sí Vorarlbergulu 44½ xr.

La votare atátu propunerea d'antáiú, cátu sí a dóu'a a comitetului se priimesce.

„Titlulu 9. Spese de straportarea vagabundiloru.

Aceste spese se cuprindu in cifra de 5100 f. si-su fundate mai alesu prin ordinatiunea locutienintiala din 5 Maiu 1857, Nr. 2664 (bul. legiloru prov. Nr. 11 din 1857, II. sect.), emisulu ministeriului de interne din 11. Novembre 1857, Nr. 30619/5012, sí ordinulu locutenintiei Nr. 26494/2297; apoi ord. guberniale Nr. 4106/1861.

Macaru-ca sí asupr'a acestui postu lipsescu ratiunile incheiate, ce aru poté servi de dreptariu, propunemú:

„sa se incuviintieze acestu titlu cu 5100 f. sí sa se petróca in preliminaru.“

Care se priimesce fára desbatere.

„Titlulu 10. Cládiri pre uscatu sí pre apa.

Preliminati suntú 15000 f. pre anulu 1865.

Sa lasámu recerintiele straordinarie pentru anulu curinte, anume spre reconstruirea puntiloru stricate prin esundatiuni, cauta in sa sa recomandámu in particulariu acestu titlu inaltei diete cu respectu la cladirile cele multe, ce suntú de lipsa. Macarca nu suntú conspecte speciali, lips'a in genere se póte totusi privi de neaperata, sí facemú propunere:

„Inalt'a dieta sa binevoiéscá a incuviintiá sum'a de 15000 f. receruti pentru cládiri pre uscatu sí pre apa; in sa totodata sa róge pre in regimu, cá sa presenteze dietei celei mai de aprópe o programa completa a constructiunei de drumuri pentru an. 1865/1866 sí sa i asterna unu proiectu de lege privitoriu la concrintia a lucrului de drumu.“

La titlulu 10 **Binder** íntreba pre representantele regimului, déca este 'n stare de a espune punctele singuraticé dupa iurisdicitiuni, din cari se forméza acésta summa? **Rannicher** respunde, ca acést'a tocmai n'o scie, dar póte dá desluciri in alta privintia. Preliminariulu pentru an. 1865, s'a proiectatu de regimu in ca la inceputulu anului 1864., pe candu firesce nimenea nu poté prevedea stricaciunile cele mari, ce erá sa le faca apele; sí de aceea nici summa preliminarata pe anulu 1864, nici cea preliminarata pe an. 1865 nu va fi de ajunsu. Cáci in an. 1864 s'au avisatu la cass'a fonduriloru tiei preste totu 32,014 f. 34½ xr., sí anume: pentru scaunulu Ciucului 2168 f. 61 xr., pentru alu Odorheiului 2482 f. 98½ xr., pentru alu Muresiului 1197 f. 64 xr., pentru comit. Turdei 6901 f. 72½ xr., pentru alu Albei de josu 6767 f. 38 xr., pentru alu Mercurei 68 f. 37½ xr., pentru alu Clusiuului 319 f. 98½ xr., pentru alu Dobácei 639 f. 81¼ xr., pentru alu Hunedórei 2740 f. 47 xr., pentru alu Solnocului din launtru 304 f. 19¾ xr., pentru alu Cetáti de balta 363 f. 39¾ xr., pentru districtulu Naseudului 1967 fiorini 7½ xr., pentru comitatulu Albei de susu 286 fiorini 3½ xr., pentru Trei-Scaune 63 f. 76 xr., pentru distr. Fagarasiului 2932 f. 26 xr., pentru scaunulu Cohalmului 2734 f. 34 xr., pentru alu Sighisórei 60 f., pentru distr. Brasiovlui 16 f. 60 xr. Preliminati cá neaperatu de lipsa, dar in ca neasemnati suntú recerintie cu totul de 22264 f. 95½ xr., va sa dica: summa íntregha, ce se cere, face 54679 f. 60¼ xr. **Binder** observa acum, ca officiele edile (ingineresci) c. r. cércá a crutiá din sumele ce se asemnéza pentru feliuritele cládiri trebucióse in tíera.

Mog'a se folosese de acésta ocaziune, pentru de a propune cladirea mai multoru drumuri mai cu séma pe Campia, sí anume propune cladirea unui drumu dela Vasiarheiu la Clusiu, a altui'a dela Vasiarheiu la Turdá, precum sí a unui'a dela Muresiu—Ludosiu la Gherl'a, spre care scopu cere a se 'ncuviintiá 28,000 fl., cari sa se adune mai aruncandu la dare cate unu cruceriu la fiorinu. E sprijinitu.

Budácker, incátu propunerea lui **Mog'a** vá îmbunatatirea drumuriloru in tíera-consimite cu densulu pe deplin, — eara incátu

privesce la propunere însăși, trebuie să se declare în contr'a ei.

Mog'a, dice elu, a propusă pôteca niște linii, ce i-au venit atunci în minte, dar unei diete nu se cuvine a avea dinaintea ochiloru numai cutare sau cutare tinutu, ci tota țier'a. Mog'a au cerutu 28,000 f., cari să se adune prin adăugarea unui cruceriu la fiorinu de dare, dar n'a specificatu, ca câtu trebuie pentru cutare sau cutare podu, pentru sparturi de stânci etc. Mai departe crede ca ide'a exprimată de Mog'a, s'au exprimat de ajunsu în propunerea Comitetului; și de aceea o partinesce acest'a. (Bravo!)

Totu cam în același întielesu că Budacker vorbește și Br. Friedenfels, asemenea și Baritiu, care, deca s'aru priimi propunerea lui Mog'a, încă s'aru afla îndreptățitu a propune mai multe linii totu asiă de importante că cele propuse de Mog'a, și anume pela vam'a Branului, vam'a Buzeului, vam'a Tulgesiului, și pôte încă și altele. Cuventulu lui Baritiu e intreruptu adeseori de ilaritate și bravo-uri.

Mitr. Siuluti u, aretandu mai pe largu, cu câte greutăți vine densulu la Sabiu, și cu câtă nevoie — și pôte vinde bucatele pela Aiudu, Mediasiu și Balgradu, aru voi a propune patru drumuri, unul dela Blasiu la Mediasiu, altulu dela Blasiu la Belgradu, altulu dela Blasiu la Sieic'a-mare, și alu patrulă dela Blasiu pe la Cenade și Mandr'a la Sabiu; dar deocamdata nu face propunere formală, căci speră, ca drumulu de feru va veni și pe malulu Tarnavei mari.

Mog'a camu iritatu afla în propunerile lui Siuluti și Baritiu numai pedece pentru propunerea sea, (Oho!) carea o recomandă de nou, aretandu lips'a cea urgentă a linieloru propuse de densulu, care cuprindu scaunulu Muresiului, apoi comit. Turdei, Clusiului și Dobăcei. Ear câtu pentru obiecțiunile lui Budacker și Br. Friedenfels: ca liniile aceste n'aru fi specificate, trebuie să observe, ca nici cele propuse de comitetu nu sunt specificate.

Obert. Deca aru fi vorb'a aici, a exprime vaiete și plângeri, acest'a aru poté-o face și elu, care adeseori a venit în sal'a acest'a a dietei nu pe uscatu, ci pe apa (Ilaritate), și de aceea aru poté pretinde și densulu, că fiindu notariu dietalu, să se facă unu drumu dela dieta până la satulu densului. (Ilaritate. Bravo!) — Insa aici e vorb'a de aceea, ca ôre poté-se atinge cestiunea acest'a numai asiă în trécatu? Densulu crede ca nu, și de aceea va să propună, că regimulu să fie provocatu a substerne celei mai de aprôpre diete o rețieă completă de drumuri. Comitetulu propune, că regimulu să deă unu programu completu pentru drumurile, ce au a se face în anii 1865 și 1866. Densulu cu acest'a nu se poté multiamî, căci dintr'acestu programu totusi nu se poté castigă unu prospectu generalu asupr'a drumuriloru transe. Multu s'au lucratu la drumuri mai cu sêma dela 1850 încôce, și cu tôte acêstea avemu pufine drumuri bune; pentruca s'au ziditu drumurile parte mare numai pentru comerciulu oficieloru, dar nu pentru comerciulu poporului, și pentruca s'au totu facutu numai la drumuri, fără de a se pretinde și a se observă unu prospectu generalu asupr'a totului. De aceea dar propune o rețieă intréga, dar nu numai unu programu alu drumuriloru. E sprijinitu.

Rosenfeld observa numai în privinti'a formală lui Mog'a, ca de ôre ce aici e vorb'a numai despre principie, ear propunerea lui Mog'a s'a sloboditu la specialități, aceea în acêsta formă n'are locu, ci Mog'a, deca va să facă o propunere independinte, dupacum e acest'a, să observe regulamentul de trebi și să tréca propunerea prin tôte stadielē recerute. Ear câtu pentru propunerea lui Obert: a se dice rețieă de drumuri în locu de programu de drumuri, și densului se pare mai precisă propunerea lui Obert. (Presied. arată deosebirea între propunerea comitetului și a lui Obert; dupa care apoi Rosenfeld crede, ca propunerea lui Obert e numai unu adausu la propunerea comitetului).

Gaitanu afla propunerea lui Obert fôrte întemeiată, dar ne'ndestulitôre, căci nu numai o rețieă, dar și unu programu alu drumuriloru, ce suntu a se face la an. 1865, este în lucrare; de aceea propunerea lui Obert să se combine cu a comitetului. (Presied. observa, ca asiă va și propunerea lui Obert.) Ear propunerea lui Mog'a nu o poté partini nici densulu.

Incheiandu-se desbaterea, cuventulu din urma lu are Refert. Schuler — Libloy. Avemu, dice, de a multiamî reprezentantelē regim, căci ni-a spusu, ca'n anul trecut s'au cheltuitu pentru drumuri 54,679 fl., și pentru ca ni-au aretatou causele, la care densulu mai adăuge și aceea, ca'n an. 1862 se cheltuisera numai 6000, și la an. 1863 numai 7000 fl. Regimulu lucră cu totdeadinsulu la'mmullirea și imbutatirea drumuriloru, — ceea ce se vede de acolo, ca pentru drumurile imperiale a preliminaru 537,764 fl., pentru cladiri pe apă 5273 fl., și pentru regularea Muresiului 48,000 fl., va

să deca a preliminaru pe an. 1864 preste totu cam 600,000 fl. dar unu programu completu în privinti'a loru nu poté dă pân' atunci, pânacandu 1) nu se va scî, pe unde vine drumulu feratu, și 2) pânacandu nu se va defige prin o lege, care drumu este imperialu? care provincialu? care districtualu? și în fine care chiaru și numai comunalu? De aceea dar propunerea lui Obert, ori câtu e de buna, de astadata densulu nu o poté partini, căci încă nu i-a venit tempulu. Propunerea lui Mog'a s'a combatutu intr'atât'a, încâtu crede ca nu se va priimi; dar si-o a combatutu și insusi propunatorulu; căci deca drumurile proiectate de densulu suntu de ja în lucrare, atunci ce mai e de lipsă, că să le mai propună diet'a de nou? Recomandă propunerea comitetului.

La votare propunerea lui Mog'a nu se priimesce;

propunerea comitetului (constructiunea d'antâju) se priimesce;

propunerea comitetului (constructiunea a două) se priimesce;

propunerea aditativa a lui Obert se priimesce.

Titlulu 11. Premie pentru sterpirea fereloru rapitôre.

Recerinti'a taia 2700 f.

Norm'a în asta privinti'a se dede prin ordinatiunea guvern. din 4 Decembre 1849 și prin actulu guverniale N-rulu 7531/1861.

Propunere.

„Inalt'a dieta să binevoiescă: a aplacidă acêsta recerinti'a, dăra să-si exprime dorinti'a, că premiele pentru lupi tineri din culciusu să se scada la 2 f. și pentru cei mari la 4 f.“

Thiemann în cuventu mai lungu și intreruptu adeseori de acclamatii și ilaritate, aretandu pagubele cele mari, ce le facu lupii și ursii, apoi porcii salbatici, vulpile și pisicele selbatice, propune, că diet'a să-si exprime dorinti'a, ca pe venitoriu premiele pentru unu puiu de lupu să fie 2 f., pentru o lupôica bețrâna 8 f., pentru unu lupu de rendu 5 f., pentru unu puiu de ursu 5 f., pentru o ursôica bețrâna 10 f. și pentru unu ursu de rendu 8 f., și se pôrte de grija, că comuneloru, că celoru ce au datorinti'a de a delatură tôte pericolele, ce ameninti'a securitatea vietiei și a averei, să nu se pună nici o pedece în mesurile pentru gonirea și sterpirea acestoru fere, precum și a porciloru selbatici, vulpiloru și pisiceloru selbatice; și că prin urmare pentru periodulu finantiulu din 1 Novembre 1863. până'n 31 Decembre 1864 să se asigneze pentru premie 2700, ear pentru an. finantiulu 1865. 3300 f. — În decurgerea cuventului seu oratorulu disese între altele, ca în comitatulu Hunedôrei și alu Zarandului pagubele facute de fere a întrecutu aorea îndotu tôte dârile directe, ca în satulu Nuciôr'a delânga Hatiegu au mancatu ursii într'unu anu toti mânzii; ba unu fostu pretoru trebuî să-si apere nôpte de nôpte cas'a sea și copilulu celu micu, ce aveă, incontr'a bestiiloru.

Fiindu tempulu înaintatu, siediinti'a se 'nchide la 2¼ ôre.

Dela Senatulu imperialu.

Siediinti'a a patr'a a casei a delegatiloru din 9/21 Novembre are pentru noi interesu deosebitu pentru aceea, căci între alte proiecte de legi, aduse de ministrulu de finantie, este și unulu pentru scaderea dărei capului în Tranni'a, despre carea vomu referi la tempulu seu. Adegatii: Conte Belcredi, Gruner și Kopetz (toti din Boemi'a), apoi Brann de Lemény și Alessandru Bohatielu depunou apromissiunea. — Pentru propositiunile finantiile, la motiunea lui Herbst, se alege unu comitetu de 9 membri, și adica Winterstein, Taschek, Rechbauer, Hopfen, Herbst, Kuziemy, Wernisch, C. Schmidt și Hassmann. —

De interesulu celu mai mare însă și mai generalu a fostu cuventulu deputatulu Berger, care a motivatu propunerea sea pentru revisiunea processului politicu alu dep. galitianu Rogawsky. Cuventulu acest'a a demonstratu până la evidinti'a, ca administratiunea politica a facutu în acêsta causă o calcare de lege, dispunendu asupr'a stingerei mandatulu unui deputatu. Cuventulu acest'a a produsu atâtu în sal'a adunârei, câtu și în tôte Vienn'a, ba în totu imperiulu sensatiune, căci nu s'a marginitu numai pelânga aperarea unei persône, ci a pledatu și pentru incetarea stărei de asedia în Galiti'a. De aceea propunerea finală: a se alege unu comitetu din despartiaminte spre cercetarea acestei cause, se priimesce mai cu unanimitate (incontră numai ministrii) și se alege: Rechbauer, Rieger, Waser, Demel, Gschier, Schindler, Brolich, Berger, van der Strass. Referinte în acêsta causă multu interesantă va fi Berger insusi.

Siediinti'a V. din 10 Nov. a casei a delegatiloru a fostu scurta și de mai puțină însemnatate; mai multi adegatii arată ca depunou mandatele; Br. Kaldberg motivéza propositiunea regimulu privitôre la portulu postalu etc.

In sedinta III a casei magnatiloru (din 10/22 Nov.) se citește proiectul de adresa la cuventulu de tron. Că vorbitori pasiescu la mijlocu **Rosenfeld** (pentru), contele **Wickenburg** combate politic'a Prussiei și a Italiei și recomanda inlauntrulu imperiului crutiare și economia buna; contele **Antoniu Auersperg** ataca foarte ageru politic'a fostului ministru de esterne contele **Rechberg**.— Preste totu adress'a e foarte blânda și delicata, — unu votu de incredere in regimu.

In sedinta 6. (din 12/24 Nov.) a casei ablegatiloru ministru de statu, cavalerulu **Schmerling** respunde la interpelatunea lui **Schindler** și consoti, ca regimulu n'are de cugetu a substerne in acêsta sesiune unu proiectu de lege pentru responsabilitatea ministriloru. (Comunicata de noi inca in nr. din urma dupa sciri telegrafice.); căci constitutiunea imperiala inca n'a strabatutu pretotindeni, și in alte staturi (Prussia, Bavaria, Saxoni'a, Hanover'a, Belgiu etc.) legea responsabilității ministriloru inca a urmatu tardu dupa darea constitutiunei.

Dr. Tschek propune in numele comitetului formalu finantialu, a se alege unu comitetu de 36 membri pentru preconsultarea bugetului, și priimindu-se propunerea, in comitetulu acest'a se alege; **Giskra** cu 179 (din 180 voturi), **Doblhoff** cu 177, **Brinz** și **Pratobevera** cu câte 176, **Herbst** și **Brestl** cu câte 174, **Taschek** cu 173, **vander Strass** și **Hopfen** și **Skene** cu câte 172, **Wurzbach** cu 171, **Winterstein** cu 170, **Grocholski** cu 168, **Stummer** cu 167, **Kuziemyky** cu 159, **Ingram** cu 152, **Teutsch** cu 152, **Kirchmayr** cu 148, **Schindler** cu 129, **Kaisersfeld** cu 110, **Bachofen** cu 104, **Hagenauer** cu 104, **Groisz** cu 103, **Stumm** cu 102, **Steffens** cu 100, **Alesani** și **Eiselsberg** cu câte 99, **Baritiu** cu 98, **Szabelcu** 96, **Eugeniu Kinsky** cu 95, **Hartig** și **Wohlwend** cu câte 91 voturi. La propunerea lui **Giskra**, alegerea lui **Baritiu**, care este absinte inca, se anulêza, și din alegerile supletorie reesu: **Alduleanu** cu 90, **Eichhoff** cu 90, **Vrints** cu 89, **Simonowicz** cu 79, **Streit** cu 70 voturi. —

Din bugetulu generalu vomu comunică pe rendu pozitiumile cele mai insemnate; facemu inceputulu cu

Bugetulu cultului și invetiamentului.

La despartimentulu ministeriului de statu: **cultu și invetiamentu**, recerinti'a arêta o summa de 5,349,052 fl. Pe sub despartimentulu: **cultu** cadu 2,072,179 fl. și pe sub despartimentulu: **invetiamentu** 3,276,873 fl.

Bugetulu pentru cultu cuprinde urmatorele titluri:

Adause din partea statului la institute religiuariu catolice 1,555,801 f. Fundatiuni și adausuri la scopurile cultului: **Cultulu catolicu** 166,444 f.; **cultulu evangelicu** 57,553 fl.; **cultulu gr. or.** 40,942 f.; **Ecuivalente și platiri pelânga recese** 175,557 f.; **spese pentru patronatu pentru scopuri de cultu** 75,882 fl. **Summ'a** 2,072,179 fl. **Bugetulu pentru invetiamentu** cuprinde urmatorele titluri: **consiliari de instructiune** 64,345 fl.; adause din partea statului la institute scolare 390,939 fl.; adause din partea statului la institute de studii 2,175,965 fl.; **institute de sciintie și arte in regatulu lombarde-venetianu** 16,266 fl.; **academii de arte plastice** 94,942 fl.; **comisiunea centrala pentru cercetarea și sustinerea monumentelor edile** 8,000 fl.; **sustinerea monumentelor vechi și radicarea de monumente publice** 116,494 fl.; **fundatiuni și adausuri pentru scopuri de invetiamentu** 349,376 fl.; **Ecuivalente și platiri pelânga recese** 18,326 fl.; **spese pentru patronatu pentru scopuri de invetiamentu** 42,220 fl. **Summ'a** 3,276,873 fl. **Acestoru recerintie corespundu prisosurile unoru fonduri religiuariu** 8,313 fl.; **prisosuri unoru fonduri scolare** 23,000 fl. **Summ'a** 31,313 fl.

Principatele române unite.

La darurile facute de orasiile și judetiele Romaniei in onôrea **Domnitorului**, ce le amintiramu in numerulu nostru din urma, s'a mai adausu și alu consiliului judetianu alu **Craiovei**, demnu de alu treilea orasiu alu Romaniei și capital'a Romaniei mici. Darulu acest'a consta in 12000 galbini pentru facerea unui monumentu stralucitu in onôrea **Domnitorului**. —

Preste 60 familii romanesci s'au stramutatu de pe moși'a **Borceagulu** din judetiulu **Cahul**, la coloni'a **Noulu-Caragaci** in **Bessarabi'a**, in loculu **Bulgariloru emigrati in Russia**. Fia, ca pelânga conditionile cele favoritoare, ce s'au acordatu acestoru colonisti, ei sa devina propagatorii natiunalității și ai limbei române in aceste tinuturi reunite cu corpulu Romaniei. —

Bugetulu judetiului **Ilfovului** pe anulu 1865 arata venituri 438,687 lei, spese 337,619 lei; va sa dica prisosu de 101,028 lei.

Redactoru respundiatoru **Zacharia Bolu**.

Dinariulu celu nou „Constitutiunea,” — anuntiatu de noi in nr. din urma, — ese odata pe septemâna, consta pentru **Austri'a** 42 doudieceri pe anu, este de marime colossala, (insemnatu mai mare decâtu „**Bucimulu**“) și desvelesce inaintea cititoriloru sei urmatoriulu programu:

Acêsta fôia ce apare astadi, odata cu alegerile electorale, va aduce totu concursulu seu imparțialu. in sustinerea și realizarea nôiui legi electorale.

Recunôsce și respecta inviolabilitatea Tronului, in jurulu cărui'a trebuie toti a ne grupă și a-lu sustine, și intr'unu tipu moralu și intr'unu tipu materialu.

Este pentru regimulu constitutiunaru ce amu imbratsiatu, apearandu-lu și desvoltandu-lu in tôte principiile ce-lu constitua.

Că un'a ce-si propune, a discută intr'unu modu fidelu și imparțialu actele guvernului, acêsta fôia va aduce cu franchetia și sinceritate, la cunoscenti'a sea, și-si va permite a critica ori ce actu anti-constitutiunaru ce aru tinde d'a impedeacă mersulu lucruriloru de astadi; dar este de datoriu sea intr'acelasi timpu, a radica in publicu și a recunôsce meritulu toturoru actelor sale; fâra a se multumi de alu ingiti numai, și din patima, a nu se laudă cu densulu, pâna chiaru in fati'a Europei intregi. —

Prospectu politicu.

La inceputulu unui periodu atâtu de momentosu, precum este sesiunea senatului imp., lucrurile nôstre interne ceru atentionea nôstra deosebita, asiâ încâtu evenemintele dinafara trebuie sa ne multiamimu a le inregistra numai pe scurtu.

Deodata cu senatulu nostru imp. desbate camer'a italiana, carea, precum amu amintitu mai nainte, a incuviintiatu conventiunea cu mare maioritete și a priimitu și planurile finantiale ale ministruului **Sell'a**. Din **Turinu** se scrie, ca legea pentru transpunerea capitalei se va publica in **Novembre**, și astfelu transpunerea insasi s'aru poté incepe in **Decembre**. **Pressei** din **Vienn'a** se scrie, ca generalulu **Lamarmora** presedintele ministeriului de acum, dupa publicarea conventiunei poté ca se va retrage din postulu seu și va priimi comand'a suprema in **Lombardia**; asemenea ca impreuna cu curtea regesca se voru stramută dela **Turinu** la **Florenz'a** 4000 amplotiati. — Faimelê despre negociatiunile intre **Austri'a** și **Franci'a** pentru **Itali'a** au cam incetatu. — Totu mai multu terenu cuprinde parerea, ca priimirea conventiunei din partea camerei italiene a fostu lovitur'a de môrte pentru stapanirea lumêsca a **Papei**.

Menottiunulu din fii lui **Garibaldi** a plecatu la **Caprer'a**, dar in curendu se va re'ntôrce la **Turinu**; comitetulu centralu venetianu, ce esista in **Turinu**, au emisu o declaratiune, ca pre **Italianii**, ce voru trece de pre pamentu austriacu, i voru priimi că frati, dar revolt'a in **Venet'i'a** nu o voru sprijini, fâra numai la demandarea regelui.

Dupa o depesia telegrafica a „**Pressei**“ din **Vienn'a** ministruulu **Sell'a** in cunoscutulu seu proiectu cere urcarea pretiuriloru tabacului, alu sârei și alu timbreloru, scaderi din lefile amplotiiloru, taxe pentru bucate, raspunderea inainte a contributiunei de pamentu pe an. 1865 și vendiarea de dominie ale statului, căci altmintrea statulu italianu trebuie sa bancroteze in 1 Ianuariu 1865.

Că **abinetulu francesu**, dupacum se scrie foiloru germane, a venitu in colisiuni atât'a de mari, încâtu se ascêpta pe tóta diu'a dissolvarea lui. (Dupa scirile mai nôue armoni'a s'a restabilitu.)

Regele Daniêi, amesuratu stipulatiunei păcei vieneze, au adresatu locuitoriloru din **Dani'a**, **Schlewig-Holstein** și **Lauenburg** trei asiâ numite epistole deschise, prin care le aduce la cunoscentia perderile in urm'a resboiului și-i deslêga de juramentulu omagialu, incredintiandu-i proniei ddiesci, „care a tine fericirea popôreloru și sôrtea imperieloru in mân'a sea cea atotu puternica.“

Nr. 41—1

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatoresci, din opidulu **montanu Ros'a**, și comun'a **Abrudu-satu**, se deschide concursu, pâna la 30 **Novembre** a. c. st. v.

Emolumentele pentru fiacare statiune, suntu 120 fl. v. a. cortelu liberu, lemne de focu, și jumetate de parte, din venitele cantoriei.

Doritorii de a ocupă unulu din aceste posturi, provediendu-si cererea, cu Atestatu despre absolvarea studiiloru sciintifice, și pedagogice, despre portarea morala, despre cunoscenti'a cantâriloru bisericesci, și ca este de confessiunea ortodoxa; au de a o asterne la subscrisulu, pâna la terminulu mai susu prefiptu, spre a se poté asterne **Escellentiei Sele** présantitului **D. Episcopu diecesanu**, spre parintesc'a intarire.

Abrudu in 5 **Novembre** 1864.

Inspectorulu sc. gr. or. din **Protopopiatulu Zlatnei de Josu**.

Ioanne Gallu m. p.

Adm. protop.

Editor'a și tipariulu tipografiei diecesane.